

Inleiding

‘Men zegt ons dat het organische leven zich langzamerhand uit de protozoën tot de denker ontwikkeld heeft; en men verzekert ons dat deze ontwikkeling buiten twijfel een vooruitgang is. Ongelukkigerwijs is het de denker en niet de protozo die ons deze verzekering geeft.’

Bertrand Russell, geciteerd uit *Van Socrates tot Bergson*,
Will Durant, 1941

‘Ik kan het nog altijd niet geloven, ik ben als verdoofd. Eigenlijk moet ik blij zijn dat er niets gevonden is. Maar ik kan niet blij zijn, ik kan het gewoonweg niet vatten. Ik ben zo gezond als een vis in het water, op papier althans. Men heeft alle onderzoeken gedaan, bloed, scan, MRI, het hele pakket, en op enkele kleine afwijkingen na die normaal zijn voor mijn leeftijd, is er niets wat de pijn zou kunnen verklaren. Ik kan zelfs niet boos zijn. De dokter gelooft me, hij trachtte me te troosten. Hij zei dat ik niet de enige ben, hij heeft nog veel zulke gevallen. Hij weet het ook niet, misschien is de wetenschap nog niet zover, misschien kunnen ze het later wel verklaren. Ik kreeg pijnstillers. De gedachte dat er geen acute dreiging is, zou me moeten geruststellen, maar het enige waar ik aan kan denken, is hoe ik verder moet. Ik weet wel dat ik blij moet zijn dat er geen kanker gevonden werd of een andere ernstige ziekte. Ik kan het alleen niet begrijpen, hoe kun je zoveel pijn hebben zonder ziekte? Weet je, ik durf zelfs niet meer te vertellen hoe ik me voel, hoeveel pijn ik heb. Als ik het al niet begrijp, hoe kunnen anderen het dan?’

Zo begon Annemiek haar verhaal, een verhaal dat me helaas bekend in de oren klinkt. Het kan jouw verhaal worden of het mijne. Feit is dat er steeds meer mensen zijn die op een bepaald moment in hun leven geconfronteerd worden met aanhoudende pijn of moeheid. Soms na een ingrijpende gebeurtenis of nadat ze zwaar ziek zijn geweest. Soms broedt er iets en wordt later duidelijk wat er aan de hand was, maar dikwijls kan geen directe oorzaak of verband gevonden worden, en dat maakt het nog moeilijker. Want wij willen vooral de dingen begrijpen omdat we denken dat we ze dan ook kunnen oplossen. Of, als we ze niet kunnen begrijpen, dat ze er ook niet zijn.

Annemiek was dat stadium al voorbij. Nadat ze wat bekomen was van het feit dat men niks gevonden had, kon ze stoppen met zoeken (en de soms onnodige extra onderzoeken). Ze wilde nu weten of ik iets voor haar kon doen, kon ik haar beter maken? Toen ik daarop ‘nee’ antwoordde, keek ze me aan alsof ze in de verkeerde film terechtgekomen was. Ik legde haar uit dat niet ik, maar zichzelf de veerkracht had om beter te worden. Ze begon het te begrijpen. Er kon geen vrijblijvendheid zijn.